

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1364

av **Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD)**

Avskaffa Systembolagets monopol

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett arbete för att avskaffa Systembolagets monopol och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Grunden till det svenska alkoholmonopolet lades 1955 då ett antal lokala alkoholmonopol blev hopslagna samtidigt som motboken avskaffades. Redan då infördes kraven på att få handla, vilka utöver åldersgränsen vid 21 år var att kunden var nykter och att det inte fanns misstanke om att vederbörande skulle syssla med langning. År 2016 ser reglerna likadana ut med skillnaden att åldersgränsen har sänkts till 20 år. Det är alltså tydligt en kvarleva från förra århundradets förbudspolitik där man fråntar såväl näringslivet som medborgarna rätten till eget ansvar.

Huvudargumentet för att behålla monopolet stavas folkhälsa, där man önskar minska alkoholintaget för att minska de alkoholrelaterade skadorna bland medborgarna. Erkända undersökningar har visat att den största anledningen till att ett alkoholberoende uppstår hos unga är att de testat alkohol i hemmet, varför åldersgränsen för köp av alkohol är viktig. Viktigt är också att lagen om langning är strikt, men inget av detta har någonting med monopolet att göra. Precis som inom läkemedels- eller tobaksförsäljningen är det möjligt att vidhålla en strikt syn på konsumtion oavsett om affären i fråga drivs av en privat entreprenör eller av staten. Om privata aktörer får chansen att sälja alkohol kan kontrollen tvärtom öka då den svarta marknaden får konkurrens vilket skulle vara positivt för folkhälsan.

En självklar del av samhällsutvecklingen i stort borde vara att utgå ifrån de förhållanden som råder och de förutsättningar som vårt samhälle idag erbjuder. Till följd av öppnare gränser och liberala EU-regler har prisinstrumentet gått i baklås vilket gjort att begränsningen av konsumtionen genom höga priser inte är möjlig på samma sätt som förr. En konsekvens av de förhållandevis höga priserna på alkohol i Sverige är en ökad privat införsel av alkohol från andra länder med lägre priser. Det är idag enkelt att snabbt få tag på utlandsköpt alkohol, och i vissa områden är det vanligare att den

alkohol som konsumeras är köpt i utlandet än i Sverige. Trots att staten får in stora summor tack vare alkoholförsäljningen varje år minskas näringslivets möjligheter att utvecklas på grund av monopolet. Prisskillnaderna gör således också att potentiella skattemedel hela tiden försvinner till andra länder, inte helt sällan då det primära syftet med vissa utlandsresor är att införskaffa billig alkohol.

Systembolaget har av naturliga skäl aldrig varit konkurrensutsatt vilket tillsammans med motsvarigheterna i Finland, Norge, Island och Färöarna är unikt inom EU. Detta strider dock mot EU-reglerna om fri rörlighet för varor inom EU, som oavsett unionsmedlemskap är en viktig del för ett land som önskar stimulera ökad handel och tillväxt. När det kommer till producenter av olika alkoholhaltiga drycker är det främst mikrobryggerier på glesbygden som blir förlorarna. Dessa får det svårare att nå ut med sina drycker när det saknas systembolag, eller när en specifik vara inte är tillgänglig för att intresset från det statliga bolaget helt enkelt inte anses tillräckligt stort. Om matvarubutiker eller lokala entreprenörer får chansen att sälja en vara kan det istället lyfta upp unika produkter från närområdet, vilket även ger turistnäringen positiva effekter.

Det finns många goda exempel på alkoholförsäljning utan monopol runt om i världen, varför det känns märkligt att Sverige inte skulle klara av samma sak. Ett statligt alkoholmonopol rimmar illa med ett upplyst och modernt samhälle där var och en tar ansvar för sina handlingar. Vi kan vidhålla en stark kontroll för att förhindra missbruk av alkohol genom att ställa samma krav på privata aktörer som ställs på dagens systembolag, och vi har redan ett system med utskänkningstillstånd för restauranger. Det finns därför ingenting som säger att ett motsvarande system med regler och kontroll kan införas för exempelvis matvarubutiker som vill sälja alkohol. Regeringen bör därför påbörja ett arbete för att avskaffa Systembolagets monopol.

Markus Wiechel (SD)

Johan Nissinen (SD)